

L'art de la confusió

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que el primer dels dos volums de l'obra *El arte escénico en España*, de Josep Yxart, objecte d'un article específic, es publica el 1895. Però apareix el 1894, com diu l'article dedicat a l'autor.

El pas lent dels anys

Josep Miquel Sobrer (*La poesia dramàtica de Josep Maria de Sagarra*, Galera-da), després d'haver dit que Sagarra estrena l'obra *Cançó de taverna* l'any 1922, escriu, a la pàgina següent, que estrena *El matrimoni secret* "un any després, el 24 d'octubre del 1922".

Gastronomia massa fina

Umberto Eco (*El cementiri de Praga*) reporta els ingredients d'una salsa que s'obté picant-los tots finament amb oli d'oliva i vinagre, i un d'aquests ingredients, segons Random House Mondadori, és "un polsim de julivert". Si el julivert ja l'han convertit en polsim, per què cal picar-lo? Evidentment, Umberto Eco no fa pas picar un polsim de julivert, sinó un manat: "una manciata di prezzemolo".

Quin bony!

Per a tenir un gep no n'hi ha prou d'exhibir –com deia Pompeu Fabra, i confirmava l'Alcover-Moll– una protuberància a l'esquena (o al pit) produïda per una desviació de la columna vertebral o de l'estèrnum. O bé, com diu l'Enciclopèdia, una eminència òssia anormal a la columna vertebral o a l'estern, per càries, deformitat o derivació d'aquests. Tampoc, com diu el *Primer Diccionari*, un bony a l'esquena provocat per una desviació de la columna vertebral. El que cal, va establir el DIEC1 i confirma el DIEC2, és exhibir una "convexitat exagerada", a l'esquena o al pit. Per tant, si la convexitat no és exagerada, no arriba a la categoria de gep. Però qui ens podrà dir, en cada cas, si la convexitat és exagerada o no, un protocol mèdic?

Mirada al periòdic 'Empordà Federal', òrgan catalanitzador del republicanisme francmaçònic

El setmanari *Empordà Federal*, publicat entre els anys 1911 i 1938, és un exemple més, i dels més destacats, de la força que el republicanisme federal va tenir a l'Empordà, però també és una mostra de com molts dels homes que defensaven les idees de progrés de la Il·lustració, el laïcisme i la fraternitat universal –homes històricament castellanitzats i espanyolitzats– van acabar jugant intensament, a principi del segle XX, la carta del catalanisme.

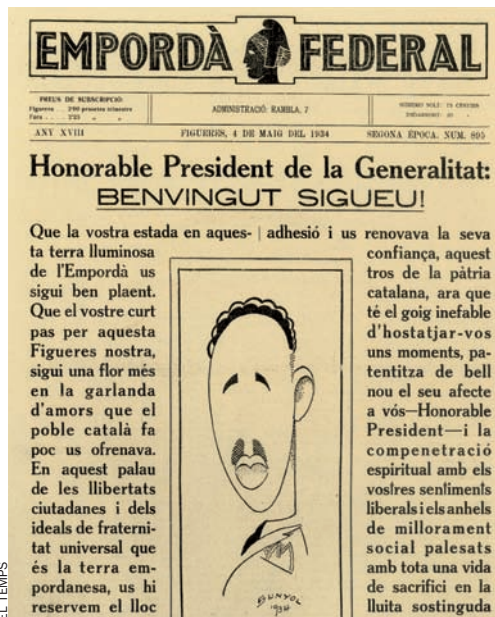
Això és pot extreure de la informació que facilita la historiadora Anna Teixidor i Colomer a la monografia que ha dedicat al periòdic, *Amb la República al cap i Catalunya al cor. Empordà Federal 1911-1938*, publicada per l'Ajuntament de Figueres amb la col·laboració de la Diputació de Girona. El títol sorgeix de la màxima "Amb la República al cervell i Catalunya al cor", pronunciada pel polític Josep Puig Pujades, principal promotor del setmanari, màxima que, segons la historiadora, pot sintetitzar l'ideari de la publicació.

La tesi que l'*Empordà Federal* era ben proper als ideals de la francmaçoneria queda més clara si completem la lectura de la monografia amb la lectura, per internet, de dos dels escrits esmentats a la llista d'autors i d'articles, signats amb el nom de *Viriato*, "La veritat sobre la Francmaçoneria". Als catòlics", i "La veritat sobre la Francmaçoneria", apareguts respectivament als números del 12 de maig i del 9 de juny del 1934, en el segon dels quals apareix una llarga llista de francmaçons històrics cèlebres, inclosos els figuerencs republicans que van precedir els fundadors del periòdic en la defensa d'una societat progressista, lliure, laica i tolerant.

Anna Teixidor i Colomer ens recorda que la laïcitat és un dels eixos programàtics del periòdic. Per això hi ha articles que reivindiquen una única fe laica i proposen actes per a fer-la visible, com ara els enterraments laics, la unió del cementiri civil amb el religiós i la substitució de carrers amb noms de sants per noms empordanesos. I també articles que reivindiquen el lliure pensament i el respecte a les idees de tothom, creients inclosos. És a dir, defensen la tolerància, el gran principi maçònic.

La historiadora recorda que l'*Empordà Federal* neix perquè el republicanisme federal figuerenc s'expressava en castellà a través del periòdic *El Ampurdanés*, fundat el 1861. Els pares de l'*Empordà Federal* consideraven que *El Ampurdanés* propugnava un excés d'espanyolisme, s'havia quedat xaruc i necessitava una nova embranzida, que li podria arribar amb el catalanisme.

L'anhel dels redactors del setmanari, van confessar ells mateixos, va ser de catalanitzar el vell federalisme empordanès, modèlic en el seu republicanisme, però contrari al catalanisme. I s'hi havia mostrat contrari perquè aquell primer catalanisme, deien, era folkloric, tradicionalista i fanàtic –és a dir, catòlic–, ben oposat a l'esperit laic –és a dir, francmaçònic– de la vella guàrdia federal.

El setmanari *Empordà Federal* del 4 de maig del 1934 anuncia la visita del president Companys a Figueres.